

Zoopark Zájezd

Výroční zpráva 2022

Základní údaje

Zoopark Zájezd o.p.s.

Zájezd 5, Zájezd, 273 43
IČO 27564916
tel.: 792 212 906, 312 250 889
www.zoopark-zajezd.cz

Tým Zooparku Zájezd 2022

Vedení

Ředitel

Jiří Marek (spoluzakladatel)

Správní rada

Bc. Karina Kratochvílová (předsedkyně)

RNDr. Dana Fraňková, CSc.

Jiří Marek ml.

Dozorčí rada

Mgr. Dominik Franěk (předseda)

Ing. Daniel Kolečka, PhD.

Veronika Svobodová

Péče o zvířata

Kurátor zvířat

Jiří Marek ml.

Chovatelé

Jitka Jonáková

Kristýna Kejhová

Ondřej Koubík

Eliška Olivová

Jana Šlégrová

Lucie Vaňková

Pavλίna Haramulová

EVVO a péče o návštěvníky

Vedoucí

Ing. Daniel Kolečka, Ph.D.

Tým

Ing. Veronika Firlová

Ing. Barbora Horáková, Ph.D.

Bc. Ivana Fučíková (také vedoucí stánků)

Bc. Karina Kratochvílová

RNDr. Lukáš Nekolný

Ing. Veronika Svobodová

Jana Krobová

Roman Kraček

Stánky

Hana Bělská

Karolína Bláhová

Amálie Dedičová

Kateřina Dobrá

Sára Dubecká

Daniel Dvořák

Lenka Filová

Alžběta Harigelová

Marie Hučíková

Sabina Jiroušková

Tereza Kavanová

Matyáš Mayrhofer

Saša Mayrhoferová

Jakub Mrva

Ing. Jan Krutský

Valerie Lašková

Adéla Pokorná

Nela Procházková

Lucie Pušková

Vít Rovenský

Anna Salátová

Soňa Snížková

Pavla Vondráčková

Martina Zemanová

Provoz a výstavba zoo

Administrativa

Bc. Lucie Vlachová Halamová

Veronika Kuthanová, DiS.

Vladimíra Procházková

Účetnictví

Lada Hanzlíková

Lucie Kalousková

Vedoucí technik

Josef Wolf

Technik, řidič

Jiří Salát

Petr Hubáček

Jaroslav Kraif

Pomocný technik

Martin Jirásek

Jiří Salát ml.

Úklid

Nataliia Zlonkevych

Zahradnice

Ing. Anežka Ťuláková

Část týmu pracuje pro zoo externě, na DPP, jiné formy částečného úvazku nebo také jako dobrovolníci.

Základní ekonomické údaje

Výsledek hospodaření a investice

Část nákladů na energie a administrativu, investice do infrastruktury a větší investice neleží na bedrech Zooparku Zájezd o.p.s., který je provozovatelem zoo; celá zoologická zahrada, jak ji znají návštěvníci, sahá za hranice tohoto právního subjektu a funguje za podpory dalších subjektů. Zoo se vedle nákladů na provoz a rozvoj potýká také s dalším splácením dluhů z předešlých let. Díky zvyšujícím se příjmům od návštěvníků a podporovatelů zoo se daří celkový výsledek postupně zlepšovat. Příjmy z veřejných zdrojů tvoří minoritní část rozpočtu a zoo na nich není závislá. Podařilo se nám dokončit velký pavilon Latinská Amerika, novou expozici sovic sněžních s vyhlídkovou terasou, zahájit reintrodukční program Zachraňme koroptve, (vypiš hlavní věci).

Výnosy

Tržby z prodeje služeb	273 075.27 Kč
Tržby z prodeje služeb - eshop	187 636.00 Kč
Tržby z prodeje služeb - vstupné	5 546 526.50 Kč
Tržby za prodané zboží	1 217 834.38 Kč
Přijaté dary a příspěvky - fondy	1 071 507.00 Kč
Jiné ostatní výnosy	2.75 Kč
Dotace z rozpočtu Středočeského kraje	336 900.00 Kč
Dotace ÚP	79 705.00 Kč
Provozní dotace MŽP	180 794.00 Kč
	8 893 980.90 Kč

Náklady

Spotřeba materiálu	917 253.07 Kč
Spotřeba materiálu výstavba	5 799.99 Kč
Spotřeba materiálu pořízení zvířat	25 520.10 Kč
Spotřeba materiálu drobný majetek	198 895.76 Kč
Spotřeba materiálu krmení	725 004.51 Kč
Spotřeba energie elektřina	106 360.04 Kč
Prodané zboží stánek	58 930.16 Kč
Náklady na repre	782.58 Kč
Ostatní služby	2 503 576.20 Kč
Mzdové náklady	2 655 648.00 Kč
Zákonné sociální pojištění	714 827.00 Kč
Ostatní daně a platby státu	32 796.00 Kč
Ostatní pokuty a penále	5 913.00 Kč
Kurzové ztráty	6.67 Kč
Jiné ostatní náklady	14 036.97 Kč
Odpisy DHM a DNM	30,798.00 Kč
	7 996 148.05 Kč

Návštěvnost

Stejně jako v loňském roce se podařilo ve třech měsících překonat hranici deseti tisíc vstupů – v květnu, červenci a v srpnu. Výrazné zvýšení návštěvnosti přišlo na jaře (v roce 2021 bylo první měsíce kvůli koronaviru zavřeno) - nárůst jsme zaznamenali především v únoru a březnu. Červenec 2022 se stal nejvíce navštěvovaným měsícem v historii naší zoo s 13881 vstupy. Především kvůli počasí došlo oproti předchozímu rok k propadům návštěvnosti v září a říjnu.

Celková návštěvnost v roce 2022: 79273

Novinky v areálu zoo

Rok 2022 byl zejména ve znamení budování a rozšiřování infrastruktury potřebné pro stále se zvyšující počet návštěvníků. Vznikly i nové expozice s druhy, které nejsou k vidění v žádné jiné evropské zoo.

Tropický skleník

V roce 2022 jsme zpřístupnili nový expoziční celek Latinská Amerika, jehož nová část byla v prosinci téhož roku dokončena. Tropický skleník host 4 druhy plazů, k nimž v blízké budoucnosti přibudou další druhy tangarovitých pěvců. Nově tak u nás můžete pozorovat bazilišky zelené, anolise jeskynní, polychruse mramorované a klapavce mexického. Hned několik z těchto druhů není možné vidět v žádné jiné české zoo.

3 dny uzavření kvůli ledovce

Intenzivní mrholení a noční mrazy uzavřely ve dnech od 20. do 22. prosince zoo kvůli ledovce. Stav chodníků v areálu byl zdraví ohrožující, proto jsme přistoupili k plošnému řešení a areál preventivně uzavřeli veřejnosti.

Nová voliéra pro sovice sněžní

První dny se sněhovou nadílkou jsme dokončili novou voliéru právě pro sovice sněžní a využili tak tohoto příhodného času k jejich poklidné adaptaci na nové prostředí. Nová voliéra je vybavená ochozem, odkud mohou návštěvníci pozorovat sovy skrz průhledy ve stěně. Nemělo by tak docházet ke zbytečnému rušení ptáků a ti by měli mít dostatek klidu. Nová voliéra skvěle doplňuje část zoo, která slouží především návštěvníkům. Postupně zde chceme budovat další nové zajímavé expozice. Prostor pro sovice je opravdu velkorysý a patří určitě k těm největším v republice. Pevně doufáme, že se zde bude sovicím líbit a časem snad i úspěšně zahnízdí,“ uvádí k vypouštění Jiří Marek, kurátor.

Prodej knih v CA Stella

Přátelé z cestovní agentury CA Stella na Kladně uspořádali charitativní bazar knih, který probíhal přímo v kanceláři v centru okresního města. Do nabídky jsme přispěli několika tituly

i časopisy o zvířatech ze soukromých knihoven našich zaměstnanců. Celkem se podařilo vybrat krásných 10000 Kč. Děkujeme!

Nové informační tabule

Za přispění MŽP jsme instalovali nové edukační cedule ve velkém formátu. Tentokrát byly zaměřeny na obecné informace o lemurech, klokanovi rudokrkém, drápkatých opicích, leguánovi modravém a domestikaci a její historii. Autorkami ilustrací jsou Barbora Holerová a Veronika Strnadová.

Úspěšné sociální sítě

V říjnu 2022 se na Facebooku podařilo překonat hranici 15000 fanoušků. Třetina z tohoto počtu přibyla za necelý rok a půl. Propagace na sociálních sítích je velmi silným nástrojem, který nám pomáhá rozšiřovat povědomí o naší činnosti.

Nová kavárna

V zóně věnované návštěvníkům jsme zprovoznili novou kavárnu kombinovanou s bistroem. D Bistro&Coffee nabízí vynikající výběrovou kávu z Guatemaly na mnoho způsobů. K tomu přidává stabilní nabídku belgických hranolek s několika typy dipů. V sezoně je nabídka obohacena o různá jídla připravovaná na grilu nebo v udírně. Touto cestou jsme chtěli vyjít vstříc požadavkům návštěvníků na omezený výběr jídel v areálu zoo.

Rozšíření hřiště pro děti

Protože zoo patří především rodinám s dětmi, je naším cílem poskytnout jim co nejvhodnější zázemí. Za podpory Středočeského kraje jsme připravili projekt na rozšíření dětského hřiště o nové herní a vzdělávací prvky. K realizaci došlo na jaře roku 2022. Hřiště jsme rozšířili o herní prvky, které připomínají zvířata - herní sestavu Slon, králíčí nory, houpačku ve tvaru hnízda nebo opičí dráhu.

Nový web

V září jsme zprovoznili nový web Zooparku Zájezd, který návštěvníkům přináší komplexní souhrnné informace potřebné k návštěvě zoo. Web je doplněný o pravidelně aktualizovaný Lexikon zvířat, který nabízí informace o chovaných druzích doplněné o fotografie, videa či rozhovory. „Nový web jsme se snažili udělat co nejjednodušší, aby na něm každý intuitivně našel vše, co potřebuje, a zároveň poskytli doplňující informace k našim chovům a službám návštěvníkům,“ říká autor koncepce webu Daniel Kolečka. Nový web vytvořil Daniel Dvořák.

Expozice Latinské Ameriky

V průběhu roku 2021 začala výstavba jednoho z největších projektů v historii zoo – expozice Latinské Ameriky v dolní části staré zoo (části U lemurů). Ta byla dokončena a otevřena v roce 2022. „Novou expozici v hlavní části zoo jsme nazvali Latinská Amerika, protože je věnována druhům z Jižní a Střední Ameriky. V současnosti jsou zde k vidění drápkaté opičky, jmenovitě lvíčci zlatohlaví, kosmani bělovousí, kosmani běločelí, tamaríni žltorucí a tamaríni bělohubí. Poslední jmenovaní mají malá mláďata, která si pečlivě nosí na zádech. Kromě drápkatých opiček by měly časem přibýt i další jihoamerické druhy zvířat, jako jsou

morčata divoká, mary slaništní nebo želvy uhlířské,“ říká k otevření Jiří Marek ml., kurátor chovu zvířat. „V současnosti je expozice v jakémsi zkušebním provozu. Zvířata jsme vypustili do venkovních výběhů a zpřístupnili návštěvnický koridor. Postupně budeme dodělávat vnitřní výběhy pro zvířata a celou expozici doplní i rozsáhlý systém informačních panelů o přírodě amerických kontinentů. Není tedy ještě úplně dokončená a slavnostní otevření plánujeme na druhou polovinu letní sezony. Návštěvníci si ale už teď mohou prohlédnout krásné tamaríny, lvíčky a kosmany a sledovat další vývoj expozice na vlastní oči,“ vysvětluje k současnému režimu zpřístupnění Daniel Kolečka, vedoucí vzdělávání. Drápkaté opičky jsou skupina primátů z Jižní a Střední Ameriky. Jejich zástupci patří mezi vůbec nejmenší primáty na světě. Živí se především hmyzem a plody.

Suchozemské želvy

Další novinkou v Zooparku Zájezd je venkovní výběh pro oblíbené suchozemské želvy. Ty našly útočiště v mírném svahu naproti výběhu velbloudů dvouhrbých. Aktuálně zde najdete želvy zelenavé a želvy žlutohnědé. „Ty by měly brzy doplnit želvy vroubené, které k nám přijdou z plzeňské zoo. Tím zoopark zkompletuje kolekci všech druhů evropských suchozemských želv. Nová expozice je vybudována v přírodním duchu především s využitím dřeva, kamenů a živých rostlin. Inspiraci jsme čerpali především z vlastních zkušeností přímo v terénu. Želvy jsme studovali v jejich přirozeném prostředí na Balkánském poloostrově. Želvy a drápkaté opičky nejsou jediné novinky v zoo. V loňském a letošním roce jsme se věnovali především rozšíření infrastruktury pro návštěvníky, aby se v zoo cítili dobře a především děti našly dostatek vyžití. Postavili jsme nové WC, významného rozšíření se dočkalo dětské hřiště i naučná stezka, dokončujeme novou kavárnu s bistro a celý areál zoo doplňujeme o dostatek míst k sezení,“ doplňuje novinky v Zooparku Zájezd Kolečka.

Zvířata a expozice

Seznam a stavy chovaných zvířat

		Stav ke dni	Stav ke dni				
		12/31/2021	12/31/2022	odchov	úhyn	příchod	odchod
Třída: SAVCI							
Řád: Chudozubí	pásovec kulovitý (<i>Tolypeutes matacus</i>)	1,0	1,0				

Řád: Hlodavci	veverka obecná (<i>Sciurus vulgaris</i>)	4,1	3,1		1		
	mara slaništní (<i>Dolichotis salinicola</i>)	1,2	1,1		1		
	morče divoké (<i>Cavia aperea</i>)	1,3	1,1		2		
Řád: Zajícovci	králík domácí (<i>Oryctolagus cuniculus dom.</i>)	2,2	2,1		1		
Řád: dvojitozubci	klokan Bennettův (<i>Macropus rufogriseus fruticus</i>)	2,0	1,1			3	3
Řád: Šelmy	liška korsak (<i>Alopex corsac</i>)	1,1	1,1				1
	rys ostrovid (<i>Lynx lynx</i>)	1,1	1,1				
	serval (<i>Leptailurus serval</i>)	1,1	0	2			4
	surikata (<i>Suricata suricatta</i>)	1,1,2	1,1,5	4			1
Řád: Lichokopytníci	kůň domácí (<i>Equus caballus</i>)	1,0	1,0				
Řád: Sudokopytníci	koza kamerunská (<i>Capra hircus</i>)	2,4	1,5,6	9			3
	lama alpaka (<i>Lama pacos</i>)	1,2	0,2		1		
	ovce ouessantská (<i>Ovis aries</i>)	0,4	1,4		1		
	prase domácí (<i>Sus scrofa</i>)	0,3	0,3				
	velbloud dvouhrbý (<i>Camelus bactrianus</i>)	1,1	1,1				
Řád: Primáti	kočkodan talapoin (<i>Miopithecus talapoin</i>)	3,1	4,1	1			
	malpa hnědá (<i>Cebus apella</i>)	0	1,3	1	2	15	10
	komba jižní (<i>Galago moholi</i>)	1,1	1,1,2	2			
	kosman bělohlavý (<i>Callithrix geoffroyi</i>)	1,1,1	0,1		1		1

	kosman zakrslý (<i>Callithrix pygmaea</i>)	0	1,1			2	
	lemur běločelý (<i>Eulemur albifrons</i>)	1,1	1,1				
	lemur hnědý (<i>Eulemur fulvus</i>)	3,3	1,1	1		1	6
	lemur kata (<i>Lemur catta</i>)	4,5	2,1			6	12
	lemur límcový (<i>Eulemur collaris</i>)	2,1	2,2			1	
	lemur tmavý (<i>Eulemur macaco</i>)	4,1	4,1				
	lemur vari (<i>Varecia variegata</i>)	1,1,2	1,1	2			4
	lvíček zlatohlavý (<i>Leontopithecus chrysomelas</i>)	2,1	1,1				1
	tamarin bělohubý (<i>Saguinus labiatus</i>)	1,3	1,1,2	2			2
	tamarin žlutoruký (<i>Saguinus midas</i>)	1,1,6	1,1,6				
Třída: PTÁCI							
Řád: Dravci	káně Harrisova (<i>Parabuteo unicinctus</i>)	2,1	2,1				
	orel savanový (<i>Aquila spilogaster</i>)	1,1	1,1				
	poštołka pestrá (<i>Falco sparverius</i>)	1,1	1,1				
Řád: Pěvci	chůvička japonská (<i>Lonchura striata domestica</i>)	1,1	1,1				
	květomil modrý (<i>Cyanerpes cyaneus</i>)	1,1	1,1				
	pitpit škraboškový (<i>Dacnis lineata</i>)	1,0	1,0				
	tangara sametová (<i>Ramphocelus carbo</i>)	1,1	1,1				
	ťuhýkovec žlutokorunkatý (<i>Laniarius barbarus</i>)	2,1	2,1				

	ledňáček malimbijský (<i>Halcyon malimbica</i>)	3,1	3,1				
	louskáček červenoprský (<i>Spermophaga haematina</i>)	16	8,4		4		
	motýlek rudouchý (<i>Uraeginthus bengalus</i>)	7,3	5,2		3		
	oliváček běločelý (<i>Delacourella capistrata</i>)	1,0	1,0				
Řád: Sovy	puštík bradatý (<i>Strix nebulosa</i>)	1,0	1,0				
	sovice sněžní (<i>Bubo scandiacus</i>)	1,1	1,1				
	sýček obecný (<i>Athene noctua</i>)	2,3	2,3,5	3		2	
Řád: Papoušci	alexandr malý (<i>Psittacula krameri</i>)	1,1	1,1				
	andulka vlnkovaná (<i>Melopsittacus undulatus</i>)	12	15	3			
	papoušek kouřový (<i>Polytelis anthopeplus</i>)	1,1	1,1				
	papoušek mniší (<i>Myiopsitta monachus</i>)	1,1	1,1				
	žako šedý (<i>Psittacus erithacus</i>)	0,1	0,1				
Řád: Hrabaví	bažant zlatý (<i>Chrysolophus pictus</i>)	1,0	1,0				
	kur domácí (<i>Gallus gallus f.domesticus</i>)	1,2	1,2				
	koroptev polní (<i>Perdix perdix</i>)	0	10	22		10	22
Řád: Běžci	emu hnědý (<i>Dromaius novaehollandiae</i>)	1,1	1,1				
Řád: Měkkozobí	holoubek diamantový (<i>Geopelia cuneata</i>)	2,3	2,3				
Třída: PLAZI							

Řád: Želvy	klapavec mexický (<i>Staurotypus triporcatus</i>)	0	0,0,2			2	
	želva barmská (<i>Geochelone platynota</i>)	3,1	3,1				
	želva žlutohnědá (<i>Testudo graeca terrestris</i>)	5,4,1	4,3		2		1
	želva zelenavá (<i>Testudo hermanni</i>)	1,1,5	11,4			8	
	želva pardálí (<i>Geochelone pardalis</i>)	0,2	0,2				
	želva vroubená (<i>Testudo marginata</i>)	0	3,0			3	
	želva ostruhatá (<i>Geochelone sulcata</i>)	2,1	2,1				
Řád: Šupinatí	anolis jeskynní (<i>Anolis bartschi</i>)	0	3,0			3	
	brokésie Thielova (<i>Brookesia thieli</i>)	1,0	1,0				
	brokésie trnitá (<i>Brookesia stumpfi</i>)	1,1	1,1				
	brokésie růžkatá (<i>Brookesia superciliaris</i>)	0	3,3			6	
	bazilišek zelený (<i>Basiliscus plumifrons</i>)	0	0,0,2			2	
	drakoun chameleoni (<i>Gonocephalus chamaeleontinus</i>)	1,1	1,1				
	chameleon (<i>Bradypodion caffer</i>)	0	1,1			2	
	chameleon bradavičnatý (<i>Furcifer verrucosus</i>)	1,1	1,0		1		
	chameleon Elliotův (<i>Trioceros ellioti</i>)	1,1	1,1				
	chameleon zapadousambarský	1,4	1,2		2		

	<i>(Kinyongia multituberculata)</i>						
	chameleon jemenský <i>(Chamaeleo calyptratus)</i>	3,3,15	1,3,20	50	4		43
	chameleon kobercový <i>(Furcifer lateralis)</i>	1,1,9	1,1	12	2		19
	chameleon obrovský <i>(Furcifer oustaleti)</i>	6,3	3,3,35	35	3		
	chameleon pardálí <i>(Furcifer pardalis)</i>	3,2,23	2,3,10	100	5		108
	chameleon přilbový <i>(Chamaeleo hoehneli)</i>	1,1	2,2,11	11		2	
	chameleon třírohý <i>(Chamaeleo jacksonii)</i>	1,1	2,2			2	
	chameleon límcový <i>(Chamaeleo dilepis)</i>	1,1	2,3,30	42	4		5
	krajta královská <i>(Python regius)</i>	1,1,5	1,1				5
	leguán jedlý <i>(Iguana delicatissima)</i>	1,0,1	1,0,1				
	leguán modravý <i>(Cyclura lewisi)</i>	1,0	1,0				
	leguánek malachitový <i>(Sceloporus malachiticus)</i>	1,2	1,1	5	1		5
	pagekon <i>(Eurydactylodes agricolae)</i>	1,1,3	1,1	8			11
	phelsuma madagaskarská <i>(Phelsuma grandis)</i>	1,2	1,2	12			12
	phelsuma Pasteurova <i>(Phelsuma pasteuri)</i>	2,2	2,2			1	
	phelsuma Standigova <i>(Phelsuma standingi)</i>	1,1	1,1	2			2
	polychrus mramorovaný <i>(Polychrus marmoratus)</i>	0	2,0			2	
	trnorep skalní <i>(Uromastyx acanthinura)</i>	1,1	1,1				

	užovka drobná (<i>Eirenis modestus</i>)	1,2	1,2				
	užovka zelená (<i>Opheodrys aestivus</i>)	1,1	1,1				
	vejcožrout africký (<i>Dasypeltis scabra</i>)	0,1,1	0,1,1				
Třída: OBOJŽIVELNÍCI							
Řád: Žáby	mantela zlatá (<i>Mantella aurantiaca</i>)	3,5	3,2		2		
	pralesnička azurová (<i>Dendrobates azureus</i>)	1,1	1,1				
	pralesnička brazilská (<i>Adelphobates galactonotus</i>)	2,3	2,2				1
	drsnokožka kornatá (<i>Theloderma corticale</i>)	1,1	1,1				
Třída: PAVOUKOVCI							
Řád : Pavouci	sklípkan Smithův (<i>Brachypelma smithi</i>)	0,1	0,1				
	sklípkan barvoměnný (<i>Avicularia versicolor</i>)	0,1	0,1				
	sklípkan korálkový (<i>Acanthoscurria geniculata</i>)	0,1	0,1				
Třída: HMYZ							
Řád: Strašilky	strašilka australská (<i>Extatosoma tiaratum</i>)	4	12	20			12
	pakobylka indická (<i>Carausius morosus</i>)	100	100				
Řád: Kudlanky	kudlanka (<i>Sphodromantis lineola</i>)	0,1	0,1				
Řád: Brouci	zlatohlávek (<i>Pachnoda iskuulka</i>)	3,3	3,3				
Řád: Švábi	šváb madagaskarský (<i>Gromphadorhina portentosa</i>)	20	20				

CELKEM		490	575				
	druhů celkem	102	105				

Odchovy a novinky v zoo

Vánoční kůzlata

Jen den po Vánocích se v Dětském koutku narodila 2 kůzlata kozy kamerunské. Obě kozičky mají na těle bílé fleky a na hlavě roztomilé bílé čupřiny. Posílily už tak velmi početnou a návštěvnicky velmi oblíbenou základnu v kontaktní koutku, kde mohou návštěvníci trávit čas přímo mezi zvířaty.

Vypouštění koroptví

Od roku 2021 pracují chovatelé Zooparku Zájezd na posílení divoké populace koroptve polní, která je v české přírodě kriticky ohrožená. Celkem vypustili 22 zvířat. S projektem plánují pokračovat i v dalších letech a populaci koroptví pravidelně podporovat dalším vypouštěním odchovaných jedinců. „Já jako pamětník si pamatuji z okolí obcí Zájezd, Stehelčevy nebo Dřetovice koroptve, které se zde vyskytovaly ve stovkách. Bylo to tak v 50., 60., ale ještě i v 70. letech. Dnes jsou počty koroptví minimální a mohou za to zásadní změny v zemědělství. Především používání chemikálií, které se následně dostávají i do potravy divokých zvířat třeba prostřednictvím hmyzu,“ popisuje Petr Frühauf, myslivecký hospodář Honitby Budeč, pod kterou obec Zájezd spadá. „Historicky jsou z okolí naší zoo doložené vysoké stavy koroptve polní, dnes se s ní zde však setkáváme spíš sporadicky. Ta početnost je v současnosti tak malá, že každý pták, který se do přírody dostane, je prospěšný. Chceme proto přispět k obnově populace koroptve, a to nejen vypouštěním odchovaných jedinců, ale rovněž i změnami v krajině. Každá zachovaná nebo obnovená mez, remízek nebo nezoraný okraj cesty k tomu mohou dopomoci,“ říká kurátor Zooparku Zájezd Jiří Marek ml.

První mláďata a další úspěchy od chameleonů

Úspěšný vstup do nového roku se chovatelům v Zooparku Zájezd skutečně podařil! Mláďata jsou ozdobou každé zoo a díky jejich dobré práci mohou slavit hned několikanásobný úspěch. U koz domácích se narodila dvě kůzlata. „Dvojčata se nám narodila první lednový víkend. Jedná se o kozlíka a kozičku. Malá kozička se zdá být spíš rezervovanější a má ráda svůj klid, kdežto kozlík je velmi zvědavý a žádné návštěvy se nezalekne,“ říká ke svým nově narozeným svěřencům chovatelka Jitka Jonáková. V Teráriích byla radost hned dvojnásobná. „Hned 1. ledna se nám narodilo 5 malých leguánků malachitových. Tento druh pochází ze Střední Ameriky a je vejcoživorodý, takže samice inkubuje zárodky ve vlastním

těle, kde je stálější prostředí než ve venkovním prostředí. Mláďata pak přicházejí na svět v průhledných obalech, ze kterých se ihned protrhávají," uvádí k chovatelskému úspěchu zooložka Veronika Svobodová. Dalším odchovaným druhem je chameleon pardálí z Madagaskaru. Ten je naopak vejcorodý a jeho vejce se vyvíjela v kontrolované teplotě v inkubátoru. Vývoj vajec trval zhruba 7 měsíců. „Ze 30 vajec se zatím vylíhlo 6 mláďat a další už se začínají protrhávat," dodává Svobodová.

Mládě lemuru hnědých

První lemuří mládě roku 2022 bylo tradičně u lemuru hnědých. „Oproti loňskému sourozenci má týden zpoždění," říká k odchovu se smíchem Kristýna Kejhová, chovatelka ze Zooparku Zájezd. Samice Berta už je zkušená matka, a tak proběhlo vše bez komplikací. „Berta už u nás porodila celkem 9 mláďat, takže ví moc dobře, jak to chodí. Ráno jsme ji našli s mládětem pevně se držícím srsti na bříše. To byl signál, že je vše v pořádku. Lemuři svoje mláďata nosí nejprve na břišní straně a až v pozdějším věku se samicím vozí na zádech. Mají proto instinkt pevně se držet srsti matky. Ta se s nimi díky tomu může pohybovat bez obav a klidně přeskokovat z větve na větev," dodává chovatelka.

Mláďata chameleonů

Na jaře se teraristům podařilo rozmnožit dva druhy chameleonů. Prvním z nich je chameleon límcový (*Chamaeleo dilepis*). Tento druh obývá velkou část tropické a jižní Afriky, kde si vybírá zalesněné oblasti a travnaté savany. Vyznačuje se velkými pohyblivými límcovými laloky, které používá ke komunikaci, např. k zastrašení soka. „Vylíhlo se nám zatím 8 mláďat z první snůšky. V inkubátoru máme ještě další 4 snůšky vajec, takže letos čekáme opravdu hodně mláďat. Máme velkou radost, protože kromě nás tento druh žádná jiná zoo v Evropě nechová," uvedl k úspěšnému odchovu Jiří Marek ml., kurátor chovu zvířat Zooparku Zájezd. Dalším úspěšně odchovaným druhem je chameleon bradavičnatý (*Furcifer verrucosus*). Ten se vyskytuje pouze na Madagaskaru. „Udává se, že inkubace vajec tohoto druhu může trvat až 9 měsíců. U nás to trvalo přibližně 7,5 měsíce. Po této době se nám koncem března vylíhlo 15 mláďat a další čekáme zhruba za měsíc. Rostou překvapivě rychle a na to, že jsou asi jen o dva týdny starší než malí chameleoni límcoví, jsou už několikrát větší," doplňuje Marek ml. Mláďata obou druhů jsou zatím v chovatelském zázemí a do expozice se dostanou v pozdějším věku.

Nové druhy

V roce 2022 se v Zooparku Zájezd objevily úplně nové druhy plazů, které návštěvníci v Zooparku Zájezd dosud neměli šanci vidět. Jedná se o želvy vroubené, klapavce mexického, anolise jeskynní, polychruse mramorované či bazilišky zelené.

Environmentální výchova a vztah s veřejností

Příměstský tábor

Příměstské tábory jsou perfektní příležitostí k souvislému vzdělávání. Na táborech kombinujeme vzdělávání s rozmanitými vědomostními hrami a zážitkovou pedagogikou. Díky tomu se nám děti na tábory s radostí vrací a s některými z nich se známe už od

začátku jejich pořádání v roce 2015. Někteří bývalí účastníci už s námi dokonce tábory přímo organizují a pomáhají s realizací. Letošní téma táborů bylo "Zoo všemi smysly". Účastníci si tak vyzkoušeli jednak své vlastní vnímání světa kolem nás a jednak se dozvěděli zajímavosti o smyslové orientaci zvířat. Z České zemědělské univerzity za námi přijel Jan Simon Pražák, který se věnuje preparaci lebek a dětem ukázal různé informace, které nám mohou o zvířatech poskytnout jejich kosti. Dalším programem bylo např. sokolnické vystoupení a přednáška o činnosti sokolníka v moderní společnosti. Vydali jsme se na několik dalších exkurzí do okolí zoo i na návštěvu některých expozic. Nejdůležitější ale je, že jsme si to všichni jako vždycky moc užili.

Výstavy fotografií

V areálu zoo byly během roku umístěné dvě fotografické výstavy. Ta s názvem Motýlení byla umístěna na plot poblíž Motýlí louky, kde ukazuje množství a diverzitu druhů, které se vyskytují ve volné přírodě v areálu zoo i v blízkém okolí. Autorem fotografií je Jiří Marek, koncepci připravila Anežka Ťuláková. Další výstava fotografií byla zaměřena na chameleony. Na fotografiích ve formátu A3 se návštěvníci dozvěděli mj. i mnoho zajímavého o životě chameleonů nebo o ostrově Madagaskar, odkud mnoho chameleonů pochází. Autorem fotografií je Jiří Marek a Daniel Kolečka, autorem koncepce Lukáš Nekolný. „Výstava umožňuje trochu jiný pohled na chameleony. Snažíme se poukázat na detaily, které ani při pohledu do našich terárií nemusí vždy vyniknout. Chameleony na fotografiích uvidíte leckdy v nadživotní velikosti, pěkně a můžete porovnat rozdíly jejich tvarů, barev, a to ať už mezi druhy, nebo i mezi příslušníky stejného druhu, třeba mezi samcem a samicí“, uvádí Daniel Kolečka, vedoucí oddělení vzdělávání a společně s kurátorem Jiřím Markem autor většiny fotografií.

Na fotografiích je zachyceno 27 druhů chameleonů. Na speciálních naučných panelech se navíc o chameleonech dozvíte základní informace a poznáte jejich největší „vychytávky“, k nimž patří oči, jazyk či schopnost barvoměny. Samostatná část je věnovaná chameleonům na Madagaskaru, který se pyšní největší druhovou pestrostí chameleonů na světě. „Tento ostrov je jedním z míst s nejvyšší druhovou rozmanitostí na celém světě, navíc s celou řadou druhů, které se nikde jinde nevyskytují, tedy s tzv. endemity. Podobně jako v přírodě je i na naší výstavě víc než polovina druhů původním domovem právě na Madagaskaru. Dokonce i největší a nejmenší druh chameleonů žijí výlučně na tomto ostrově“, zdůrazňuje Kolečka.

Nejmenšími druhy jsou tzv. brokesie. Vůbec nejmenší druh, oficiálně popsán teprve v roce 2021, měří v případě samce jen 22 mm. V zooparku chované dva druhy brokesií jsou sice o něco větší, i tak ale miniaturní, takže je v teráriích lehce přehlédnete. Na nové foto výstavě je ale můžete spatřit ve velikosti několika desítek centimetrů, což je fascinující podívaná. „A protože chováme jak madagaskarské chameleony, tak oblíbené poloopice lemury, chceme i v rámci této výstavy upozornit na to, jakou pokladnicí tento ostrov je, a zároveň, že se potýká s odlesňováním a ztrátou klíčových biotopů pro druhy, které chováme a úspěšně odchováváme“, doplňuje Kolečka.

Studenti ZŠ Háje ve Slaném vyrobili budky pro ptáky i netopýry a učili se o ochraně přírody v Zooparku Zájezd

Ve spolupráci se studenty ze ZŠ Háje ve Slaném instalovali zaměstnanci Zooparku Zájezd v areálu zoo nové budky pro ptáky a netopýry. Budky vyráběli samotní studenti v rámci výuky. 26. května proběhl v zoo projektový den zaměřený na tři okruhy – ochranu plazů, ochranu a monitoring ptáků a chov malých savců. Toho se zúčastnily tři třídy slánské základky. „Na aplikovanou ochranu přírody dáváme velký důraz. Chceme, aby naši návštěvníci chápali, proč jsou v zoo pověšené právě například budky pro ptáky a inspirovat je tak k tomu, aby si je na vlastní zahradě pověsili taky. Ptáci přirozeně hnízdí ve stromových dutinách, které jsou zpravidla ve starých stromech. Těch ale v přírodě neustále ubývá, proto vyvěšujeme budky, abychom jim nabídli alternativu. V zoo najdete mnoho dalších prvků podporujících biodiverzitu. Ať už to jsou budky pro ptáky či netopýry, hmyzí hotely, plazník nebo motýlí louka. Chceme jít příkladem a vysvětlovat. Když se naskytla možnost spolupráce se studenty ze Slaného, byli jsme nadšeni,“ říká ke společné akci se ZŠ Háje Daniel Kolečka, vedoucí vzdělávání v Zooparku Zájezd. „Ve škole jsme založili na letošní rok nový volitelný předmět Základy řemesel, kde se žáci učí základní pracovní postupy při práci se dřevem a kovy. Osvojené znalosti si žáci prakticky vyzkoušeli na výrobě budek. Celkem jsme vyrobili čtyři budky různých typů konkrétně pro šoupálky, sýkory, vrabce a netopýry. Žáky práce na budkách bavila a vidina toho, že jejich výrobky dobře poslouží je motivovala k zodpovědné práci. Věřím, že do budoucna bude spolupráce se Zooparkem Zájezd pokračovat na dalších projektech,“ přiblížil výrobu budek učitel Tomáš Caska ze ZŠ Háje. Kromě výroby a instalace budek proběhl v Zooparku Zájezd i projektový den pro tři třídy. Ty se postupně vystřídaly na třech okruzích s různým zaměřením na ochranu přírody. „S dětmi jsme si prošli okolí zoo ve snaze objevit druhy plazů, které se zde vyskytují. Podařilo se nám najít a ukázat si všechny tři – ještěrku obecnou, slepýše křehkého i užovku obojkovou. S ornitoložkou Veronikou Firlovou pak probíhala přednáška a ukázky monitoringu ptáků pomocí kroužkování a dalších metod s využitím moderních technologií. O práci chovatele a ochraně menších afrických savců se studenty diskutovala naše ošetřovatelka Lucie Vaňková, která má v tomto oboru mnohaleté zkušenosti,“ popisuje náplň projektového dne Kolečka. Celkem se zúčastnilo 57 studentů.

Účast na odborných konferencích

Po loňské úspěšné účasti na odborné komisi pro osvětové a marketingové pracovníky zoologických zahrad při Unii českých a slovenských zoologických zahrad Zoopark Zájezd svou účast zopakoval i v roce 2022. Tentokrát se dvěma aktivními příspěvky - Daniel Kolečka účastníky seznámil se vzdělávací a vědeckou činností Zooparku Zájezd. Lukáš Nekolný přednesl výsledky dotazníkového šetření na případové studii “Profil návštěvníka zoo vzniklé po roce 1989”. Komise marketingových a vzdělávacích pracovníků zoo proběhla 12. a 14. října v areálu Zoo Ostrava. Účastníci z většiny českých a slovenských zoo zde sdílí zkušenosti a dosažené výsledky, vzájemně si vyměňují tipy na funkční marketingové strategie a zajímavé vzdělávací aktivity.

Ptačí den

2. října jsme oslavili Ptačí den. Na informačním stánku bylo možné dozvědět se mnoho zajímavých informací o opeřencích a jejich životě. Povídali jsme si mimo jiné i o využití odchytných sítí a i díky tomu se především u menších návštěvníků rozšířilo povědomí o tom, k čemu kroužkování slouží a jaké informace nám může po zpětném odchytu

okroužkovaných jedinců poskytnout. Počasí nám příliš nepřálo, ale i tak na akci dorazilo poměrně hodně rodin s dětmi.

Harmonogram akcí pořádaných v roce 2021

26.- 27. 2. MASOPUST V ZOO

2. 4. MEZINÁRODNÍ DEN PTAČTVA

14. - 18. 4. VELIKONOCE V ZOO PÁRKU ZÁJEZD

23. 4. DEN ZEMĚ

14. - 15. 5. ROOTS FESTIVAL

1. a 4. 6. DĚTSKÉ DNY

26. 6. SOKOLNICKÉ PŘEDSTAVENÍ

3. 7. ZAHÁJENÍ SEZONY

16. 7. PLAZÍ DEN

23. - 24. 7. DNY SPONZORŮ

30. 7. DEN PRO PŘÍRODU

6. 8. DEN MOTÝLŮ

4. 9. ROZLOUČENÍ S LÉTEM

17. 9. DEN LEMURŮ

25. 9. DEN SUPERHRDINŮ

2. 10. PTAČÍ DEN (ptačí informační stánek, kroužkování ptáků, ptačí kvíz, malování na obličej a sokolnická ukázka)

15.-16. 10. DRAKIÁDA A DLABÁNÍ DÝNÍ (pouštění draků na louce, dlabání dýní a komentovaná krmení zvířat)

29. 10. STRAŠIDELNÁ ZOO (strašidla v zoo a úkoly pro děti)

17. - 20. 11. PODZIM V ZOO

27. 11. - 24. 12. - ADVENTNÍ STEZKA

3 a 4. 12. MIKULÁŠ, ČERT A ANDĚL V ZOO

Zoo v médiích

Zoopark Zájezd se v průběhu roku 2022 objevil v tištěných, rozhlasových, online či televizních médiích celkem 136x, což je téměř dvojnásobný počet výstupů, než v roce 2021.

Velkou radost nám udělaly reportáže v celostátních médiích - např. reportáž o zoo v hlavních zprávách na TV Nova nebo dílčí reportáže o otevření Latinské Ameriky na Seznam Zprávách či Frekvenci 1. V Blesku pro ženy vyšla zajímavá reportáž o zkušenostech z programu Den ošetřovatelem, který si redaktorka sama vyzkoušela. Další články o naší zoo měly již tradičně ve svém středobodu úspěšný chov chameleonů a dalších ohrožených druhů zvířat. Na regionálních platformách se psalo také o úspěšných odchovech, o projektu na ochranu koroptví nebo o rekordní návštěvnosti. Nechyběly ani články upozorňující na akce konané v zoo, např. na Strašidelnou zoo či Mikuláše. Do výčtu mediálních výstupů nejsou započítány kratší rozhovory v živém vysílání rádií, které není možné zpětně dohledat.

Věda a výzkum

Za chřestýši do Arizony

V nejteplejším měsíci srpnu jsme opět ve spolupráci s Repti Planet vyrazili na dokumentární expedici za plazy. Tentokrát jsme vybrali pouště a polopouště jihozápadu USA. Většina práce byla soustředěna do nejteplejších oblastí kontinentu v Sonorské poušti. Celkem se nám podařilo zdokumentovat 11 taxonů chřestýšů v jejich přirozeném prostředí a pořídili některé unikátní záběry. Nalezli a zdokumentovali jsme i mnoho dalších plazů, obojživelníků, ale třeba i savců či zástupců bezobratlých. Natočili jsme i krátké rozhovory s předními odborníky v oboru herpetologie - Andrew Holycrossem a Randallem D. Babbem. Za Zoopark Zájezd se expedice zúčastnil Daniel Kolečka, dále pak kolegové z plzeňské zoo, Repti Planet a Herpetology.cz. Ze záběrů pořízených na expedici bude sestřihán několikadílný přírodovědný seriál, který bude volně dostupný na platformě YouTube.

Za ptáky a plazy do Thajska

Daniel Kolečka a Veronika Kolečková se vydali na zoologickou výpravu do Jihovýchodní Asie. Jako cíl své cesty si zvolili Thajsko. V říjnu to nebyla nejlepší volba, neboť hlavní tah ptáků zde probíhá v jiném období. Nicméně vidina dálné exotiky byl silnější. Na svých cestách Thajskem navštívili národní parky Kaeng Krachan, Khao Sam Roi Yot a Kui Buri. Kromě pozorování divokých slonů, mangust nebo všudypřítomných varanů skvrnitých byly hlavním cílem ptáci. Na okraji národního parku Kaeng Krachan jich byly tou dobou desítky, hlavní tah měl ale teprve přijít po konci období dešťů. Zlatým hřebem herpetologického snažení bylo pozorování chřestýšovce běloretého a endemického gekona *Dixonius kaweesaki*.

Zveřejnění dokumentu o plazech Chorvatska

Dalším dokončeným dokumentem z dílny Repti Planet se stal film o výpravě za plazy a obojživelníky Chorvatska. Dokument Expedice Repti Planet - Chorvatské dobrodružství

mapuje cestu účastníků na jaře roku 2021. Hlavním cílem expedice jsou zmije růžkaté. Dokument je možné najít na YouTube.

Monitoring plazů, motýlů a kroužkování ptáků

Naši zaměstnanci se dlouhodobě věnují monitoringu divoce žijících zvířat v okolí Zooparku Zajezd. Jiří Marek ml. se věnuje zaznamenávání denních i nočních motýlů. Několikadenní komplexní monitoring motýlů zajistil i tým vědců pod vedení Michala Knappa z České zemědělské univerzity. Monitoring má být součástí obsáhlé práce po více zoologických zahradách v ČR. Daniel Kolečka rozmístil v bezprostředním okolí zoo pozorovací plochy pro plazy a obojživelníky, které jsou využívány i při odborném výkladu pro děti a širší veřejnost během tematicky zaměřených akcí. Díky spolupráci s Ing. Veronikou Firlovou z Fakulty životního prostředí České zemědělské univerzity jsme zahájili monitoring ptáků vyskytujících se v okolí zoo. Ptáci jsou během roku průběžně odchytáváni do ornitologických sítí a vybaveni speciálními kroužky, které umožní jejich identifikaci. Díky tomu je možné získat detailní informace např. o migraci. Kroužky poskytuje Národní Muzeum licencovaným pracovníkům.

Výroční zprávu zpracovali

Text: Daniel Kolečka, Karina Kratochvílová, Jiří Marek, Veronika Svobodová

Zajezd, 2023